

áíratában. 5. 1714 január 12. Bécs. Magdics Péter czimereslevele. Károlytól. 6. 1753 május 2. Bécs. Báró Toussainet Ferencz József erdélyi indigenatusi oklevele Mária Teréziától.

A lefolyt évnegyedben 49 kutató 13,132 iratot, 35 pecsétmásoolatot, összesen, 13,167 dbot használt, kikölcsönözöttetett 9 térítvényen 36 irat és 8 pecsétmásoolat, összesen 44 db.

Az évnegyed szerzeményein kívül feldolgoztatott és össze-számítás alatt áll a Szendrei Jánostól megvásárolt gyűjtemény. A gróf Teleki család nagy-zabláti levéltára, mely 2 db. XIV., 13 db. XV., 10 db. XVI. századi mohácsi vész előtti eredeti oklevelet, 8 db. másoolatot, 273 db. XVI. századi m. v. utáni, 2387 db. XVII., 10,532 db. XVIII., 220 db. XIX. századi iratot, 20 db. genealogiát, 15 db. rajzot, 133 db. levéltári lajstromot, összesen 13,623 darabot foglal magában végleg rendezve, felállítatott. A már régebben rendezett családi letétemények közül a gróf Bethlen és a Motesiczky családok levéltárai a földszinti helyiségben lettek újból fölállítva. Rendezés alatt állanak a báró Balassa, a Bugarin-Horváth, Mel-czer, báró Radák és Török családok levéltárai, valamint a gróf Széchenyi család levéltárának újkori, lajstromozatlanul átvett része.

AZ ERDÉLYI MÚZEUM-EGYLET KÖNYVTÁRA 1897-BEN.

Az Erdélyi Múzeum-egylet könyvtára 1897. évi állapotáról Dr. *Ferenczi Zoltán* igazgató a következő jelentést terjesztette az egyesület évi közgyűlése elé:

I. Az 1897-ik évben a könyvtár gyarapodott vétel útján 345, ajándékban 560, köteles példányban 298, összesen tehát 1203 kö-tettel és fűzettel, melyek az erre készült szerzemény-könyvbe, mint alaplettárba, be vannak jegyezve. Könyveket adományoztak könyvtárunknak: a vallás- és közoktatásügyi miniszterium, a kolozsvári m. kir. tud.-egyetem, dr. Gyalui Farkas úr, m. tud. akadémia, Bölöny József úr, br. Bánffy Dánielné ő excja, Merza Gyula úr, Heringh Sándor úr, Kolozsvár város tanácsa, Orsz. képviselőház, N.-Körös tanácsa, a kalocsai érsekség, Nemzeti a Múzeum igazgató-sága, Hevesvármegye, Erdélyi Béla úr, König H. W. úr, Herberger Béla úr, Nagy Mór úr, a földmivelésügyi miniszterium, a kereske-delemügyi miniszterium, Márki Sándor úr. Alsófehérvármegye alisp. hiv., dr. Bayer József úr, dr. Kanitz Ágost úr nevében fia Kanitz Aris-tides úr, Téglás Gábor úr, az egyetemi könyvtár (Budapest), a honvé-delmi miniszterium, Kaliáni Ádám úr, Czerny Antal úr, dr. Ferenczi Zoltán úr, br. Radák Ádám úr, az orsz. statisztikai hivatal, Simon Gábor úr, Kolosváry Bálint úr, Issekutz Gyula dr. úr, Nagy Sán-dor úr, Csongrádvárm. alisp. hivatala, Pisztóry Zoltán úr, dr. Rónai

J. úr, a gr. Károlyi-család, Kizlingstein Sándor úr, Stein Gábor úr, Ajtai K. Albert úr, a keresk. és iparkam. (Kolozsvár). Ez adományok közül kettő, mint nagyobb jelentőségű, külön is megemlítendő, u. m. a Kanitz Aristides úré, ki megboldogult édes atyja könyveiből 119 kötetet s a br. Radák Ádám úré, ki végrendeletileg könyvei közül 105 kötetet adományozott könyvtárunknak. Az adomány útján könyvtárunkba került művek többi nagyobb részét egyletünk két szakosztálya révén kapott cserepéldányok teszik. A vétel útján szerzett könyvekre kiadtunk 1727 frt. 49 krt, könyvbekötésre 603 frt. 25 krt, vegyesekre 113 frt. 46 krt. összesen 2444 frt. 20 krt.

Könyvtári munkálataink közül kiemelendő e helyt főleg az, hogy az elmúlt évben behozott br. Wesselényi-család levéltára körülbelül felerészben használható állapotban van. Az összes okleveleket időrend szerint rendeztem s a behozott 14 nagy láda irathból és nyomtatványból eddig, mint említém, fele rendben van. A többi rendezését ez évben befejezni vélem. E munkálatot egyedül magam végeztem. Kissé lassabban a munka, mint óhajtottam, azért ment, mert a múlt egész évben könyvtári személyzetünk alig volt teljes. Múzeumi könyvtárunk segédőre 1897. május hó óta szabadságot s nyugdíjaztatását kérte. Az előbbi megadván, utóbbi iránt előterjesztést tettem. Választmányunk valóban teljesen méltányolta Böhm Mihály segédőrnek múzeumunknál különböző minőségben eltöltött szolgálatait s külön közgyűlést hívott egybe a végre, hogy érdemei méltánylásául neki élethosszig tartó kegydíjat szavazzon meg. A közgyűlés 600 forintot szavazott meg egyhangúlag 1898. június 1-ével kezdődőleg. Ugyanekkor volt napdíjas Székely János úrapidíját 1 frt 50 krról 2 frt 50 krra emelte s engedélyezte, 1 frtapidíjjal egy második napdíjas beállítását. Ezt az állást a választmány beleegyezésével Tóth Ernő egyetemi hallgató úrral töltöttem be.

II. Könyvtárunk használatáról a következő adatok szólnak: Az egyetemi könyvtárral közös olvasó teremben az 1896/97-ik tanévben megfordult 10,447 olvasó, kik helyi használatra kivettek 1702, házi használatra 1227, összesen 2929 művet. A letett indexek száma 173. E szerint egy óra esik 873, egy napra 29 olvasó.

Végül még említést kell tennem röviden arról, hogy az 1897. évi XLI. törvényezikk, mely a nyomdatermékek tudományos célokra szolgáló köteles példányaink beszolgáltatásáról szól, könyvtárunkra nézve érzékeny veszteséget hozott; ugyanis köteles példányait elvesztette, melyeket részére az erdélyi és kapcsolt részokről az 1871. máj. 14-iki 1498/I. m. e. sz. a. igazságügyi és belügyminiszteri rendeletek biztosítottak. Ezzel szemben az id. törvény 15. §-a azt mondván, hogy a sajtóügyi közvádlnak beszolgáltatandó köteles példányok, »a mennyiben azokra nézve további

nyilvántartás vagy hivatali használat szüksége már nem forog fenn. a Magyarországon létező vagy létesítendő oly nyilvános múzeumok és könyvtárak gyarapítására fordítandók, melyeket e czélból a vallás- és közoktatásügyi miniszter megjelöl; tehát a t. közgyűlésnek alkalmá nyílik rá, hogy folyamodást intézzen a nm. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz, hogy a maros-vásárhelyi és kolozsvári főügyészséghez beadott köteles példányokat engedje át. Ez által könyvtárunk körülbelöl visszanyerné azt, a mit a törvény miatt elveszített, s épen e czélból tisztelettel kérem a t. közgyűlést, hogy ez indítványomat végrehajtás céljából a t. igazgató-választmányhoz áttenni méltóztassék.

A SZEGEDI SOMOGYI-KÖNYVTÁR ÁLLAPOTA.

1897/98-BAN.

A Somogyi-Könyvtár 1897/98. évi állapotáról, nevezetesen a czímtározás és rendezés előhaladásáról, az évi gyarapodásról, úgy a használatról és az igazgatás körül felmerült nevezetesebb mozzanatokról *Reizner János* igazgató a következő. könyvmatban sokszorosított jelentésben számol be.

Az ezredév emlékezetére emelt és az 1896. évi szeptember hó 6-ikán ünnepélyesen felavatott közművelődési palota belső munkálatai, miután csak az 1896. évi december végén fejeztettek be, s minthogy a belső helyiségek kiszáradva sem voltak, ennélfogva a könyvtárnak az új helyiségekbe való áttelepítése csak az 1897. évi május hó közepén volt megkezdhető, s ekkor is azon kényszerkörülmény okából, hogy az ideiglenes elhelyezésre bérbe vett Fodor-féle ház helyiségeit a szükséges helyreállítások keresztülvitele miatt sürgősen kelle kiüresíteni.

Az ideiglenes helyiségekből tehát ki kelle települni már akkor, a mikor az új helyiségek még rendeltetészerű állapotba helyezve, avagy kellőkép berendezve voltak volna. — A költözökődés tehát múlt évi május hó 17-én megkezdetvén, július 1-ig végrehajtatott, s a könyvtár és minden tartozéka az új helyiségekbe, a legnagyobb elővigyázattal s nagyobb károsodások nélkül, áttelepítettett, mindazáltal a kötésekben már a főreáliskolából az 1894. évben rohamosan történt kitelepülés és az ideiglenes helyiségekben való halmazszerű felállítás következtében is sérülések történtek, melyek azonban idővel és fokozatosan kijavítottak.

Az új helyiségekben a felállítás és rendezés munkájának megkezdése azonban jó ideig hátráltatva volt, mert az átalakítás alá került régi állványokból a polczok részben hiányoztak és csak később egészítették ki; a nagy könyves-teremnek új szerkezetű állványai pedig — a vasrácsok elkészítése körül felmerült akadályoknál fogva — rendeltetésüknek csak a múlt évi szeptember